

Posudek bakalářské práce

Schopnost dětí v mateřské škole pracovat se shodnými zobrazeními

Veronika Adamová

Učitelství pro MŠ

Téma práce zdánlivě přesahuje zaměření předmatematické výchovy v mateřské škole, ale vnímání a pochopení „tvarové a rozměrové stejnosti“ je důležitým předpokladem k rozvoji řady dalších kompetencí dětí. Autorka tyto souvislosti dobře vysvětluje v úvodu práce. Navíc je problematika shodných zobrazení u předškolních dětí málo popsána v odborné literatuře a i drobný výzkum je přínosem pro praktickou činnost předškolních pedagogů. Z uvedených důvodů považuji téma za vhodně zvolené a aktuální.

Bakalářská práce je vyváženě rozdělena na tři části – teoretickou, metodologickou a experimentální. V teoretické části autorka nejprve zmiňuje charakteristiky dítěte předškolního věku, které vykazují užší souvislost s vytvářením matematických představ. Jedná se především o motorický vývoj, zrakové a sluchové vnímání a řeč. Navazuje kapitola o cílech a obsahu předmatematické výchovy. Opomenut není ani teoretický základ zkoumané problematiky z pohledu matematiky. V kapitolách o shodných zobrazeních v rovině a shodných zobrazeních v prostoru se autorka pokusila o základní přehled shodných zobrazení, jejich definici a uvedení některých vlastností.

Teoretická část má z hlediska celkového členění logickou strukturu, autorka se nezabývá podrobnostmi, které jsou z hlediska práce nepodstatné, ale snaží se vytvořit výchozí platformu pro praktickou část práce. Za jistý nedostatek považuji pouze to, že v matematické části využívá i literaturu spíše popularizačního charakteru a navíc s neobdobným překladem, proto se objevují nevhodné termíny a nepřesná vyjádření.

V metodologické části je uveden cíl experimentu – zjistit úspěšnost dětí v experimentální skupině při řešení úkolů zaměřených na práci se shodnými zobrazeními a porovnat úspěšnost řešení jednotlivých typů úloh. Autorka připravila 8 úkolů, které s dětmi řešila v mateřské škole, v níž vykonávala praxi. Děti pracovány individuálně v průběhu jednoho týdne. Jednotlivé úkoly jsou podrobně popsány a text je vhodně doplněn obrázky zadání. Předem byla stanovena kritéria hodnocení úspěšnosti dětí při řešení každého úkolu i způsob rozhodování o obtížnosti úkolu.

Do úvodu experimentální části jsou zařazeny základní informace o mateřské škole, ve které experiment probíhal. Výzkumný soubor je tvořen 10 dětmi (4 chlapci a 6 děvčat) ve věku 2-3 roky. U každého dítěte je uvedena stručná charakteristika. Je škoda, že studentce nebylo umožněno pracovat se staršími dětmi, protože pro tuto věkovou skupinu lze volit jenom malý okruh činností a nelze očekávat vysokou úspěšnost. Náročné je již samotné zadávání úkolu, aby děti pochopily, co se od nich očekává.

Vyhodnocení experimentu je u každého úkolu provedeno shrnutím výsledků do tabulky a slovním popisem přístupu dětí k plnění úkolů a průběhu činnosti. Text je doplněn obrazovou ukázkou správného i chybného řešení. Následně je provedeno srovnání úspěšnosti řešení jednotlivých úkolů formou tabulky a grafu. Cíl práce byl tedy naplněn.

V práci se nevyskytují závažnější odborné ani metodické chyby. Dále uvádím několik komentářů a otázky, k nimž by autorka měla zaujmout stanovisko při obhajobě své práce:

s. 8 – K naplnění kterých z uvedených cílů činnosti se shodnými zobrazeními směřují?

s. 14-15 – Jak lze vysvětlit poslední větu na s. 14 popisem obrázku 15?

- s. 22 – V podkapitole o podmínkách experimentu střídá autorka minulý a budoucí čas. Vzhledem k tomu, že práce popisuje přípravu a realizaci experimentu, který již proběhl, upřednostnila bych čas minulý.
- s. 28 – Není zadání úkolu 6 v rozporu s tím, co se od dětí vyžadovalo v úkolu 1, kde jsou útvary označeny jako stejné bez ohledu na polohu?
- s. 33 – Kdo jsou „intelektuálnější děti“? Podle čeho hodnotí autorka u dětí tohoto věku intelektové schopnosti?
- s. 36 – úkol 1 – Je užití termínu geometrické tvary vhodné? Rozumí mu děti? Nemohlo být zadání úkolu provedeno jednodušším jazykem?
- s. 37 – Jak chápou děti termín rozpůlit?
- s. 42 – V teoretické části autorka uvádí, že dítě tohoto věku vnímá objekty jako celek, proto děti ještě nejsou schopny najít rozdíly v detailech. Problém tedy není v nedostatečném procvičování, ale ve stádiu psychického vývoje dětí.
- s. 48 – Úkol 4 považuji za příliš náročný, protože dítě musí sledovat pořadí korálek, aby zvolilo na stejné pozici stejnou barvu. Toho nejsou děti ve věku 2-3 let ještě schopny. (Např. Max má první korálek dobře, ale ostatní už nedokáže správně vybrat.)
- s. 52 – Autorka uvádí, že „Cílem úkolu bylo zjistit, zda děti zvládnou najít ve 3 řadách odlišné geometrické tvary.“, ale tvary jsou ve druhé a třetí řadě shodné, rozdíl je v barvě nebo dokonce jenom v poloze. Popírá se tedy to, co si děti procvičovaly v předchozích úkolech, a z toho plynou jejich obtíže.

Práce má pěknou grafickou úroveň, text je doplněn obrázky, tabulkami a grafem, jejichž seznam je řádně uveden. Práce je psána odpovídajícím a kultivovaným jazykovým stylem.

Předložená práce svým rozsahem i obsahem splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci. Navrhuji klasifikaci **velmi dobře**.

Doc. PaedDr. Jana Coufalová, CSc.
oponentka

V Plzni dne 15. května 2024